

DZIEJE

NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

4-2016

www.rcin.org.pl

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XLVIII
2016
4**

WARSZAWA 2016

www.rcin.org.pl

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszczyka,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
(Umowa nr 510/P–DUN/2015) dzięki staraniom Towarzystwa Miłośników Historii

KOMITET REDAKCYJNY

Roman Baron, Idesbald Goddeeris, Marek K. Kamiński, Krzysztof Kawalec,
Marek Kornat, Piotr Madajczyk, Wojciech Materski, Jan Molenda, Władimir Niewieżyn,
Andrzej Nowak, Dušan Segeš, Andrzej Suchcitz, Włodzimierz Suleja,
Małgorzata Willaume, Michihiro Yasui

REDAKCJA

Andrzej Chojnowski, Małgorzata Gmurczyk–Wrońska,
Andrzej Koryn, Paweł Libera (sekretarz), Rafał Stobiecki, Jacek Tebinka,
Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

REDAKTOR WYDAWNICZY

Jerzy Lewiński

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska–Chojnowska

Czasopismo recenzowane
<http://ihpan.edu.pl/publikacje/czasopisma/578-dzieje-najnowsze>

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 22 831–02–61

ISSN 0419–8824

© Instytut Historii PAN & Wydawnictwo DiG, 2015

Wydawnictwo DiG Sp.j.

PL 01–987 Warszawa, ul. Dankowicka 16c lok. 2

tel./fax (+4822) 839–08–38

e–mail: biuro@dig.pl <http://www.dig.pl>

Druk cyfrowy: FABRYKA DRUKU w Warszawie

www.rcin.org.pl

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Marek Kornat — <i>Anna Maria Cienciala (1929–2014) jako historyk dyplomacji</i>	3
Piotr Biliński — <i>Władysław Konopczyński w polityce II Rzeczypospolitej</i>	33
Henryk Bartoszewicz — <i>Romana Knolla oceny przeszłości i wizje przyszłości</i>	65
Przemysław Pazik — <i>Chrześcijański demokratą wobec kryzysu demokracji w Europie lat trzydziestych: przypadek Alcide De Gasperiego</i>	89
Halina Parafianowicz — <i>Pearl Harbor w pamięci Amerykanów o drugiej wojnie światowej</i>	109
Piotr Koryś, Maciej Tymiński — <i>Od socjalizmu do socjalizmu. Koncepcje reform gospodarczych w PRL po wybuchach społecznych w 1956 i 1980 r.</i>	125
Kamil Dworaczek — <i>Podziemne drukarstwo we Wrocławiu na przykładzie największych inicjatyw wydawniczych</i>	141

AUTOREFERATY

Anna Ambrochowicz–Gajownik — <i>Z dziejów służby konsularnej Drugiej Rzeczypospolitej we Francji. Marsylski okręg kompetencyjny 1919–1940</i>	157
Michał Siedziako — <i>Wybory do Sejmu PRL w latach 1952–1985</i>	163

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Sebastian Fikus — <i>Urząd Ochrony Konstytucji Niemiec Zachodnich. Nowa instytucja czy transformacja gestapo?</i>	173
Bartosz Kaliski — <i>Powielacz i bieg dziejów Polski</i>	179

* * *

Georges–Henri Soutou, <i>La Grande Illusion. Quand la France perdait la paix 1914–1920</i> — Tomasz Schramm	185
Izabela Rusinowa, <i>Martin Luther King Jr 1929–1968</i> — Włodzimierz Batóg	188
Swietłana Aleksijewicz, <i>Cynkowi chłopcy</i> — Michał Studniarek	198

Table of Contents

STUDIES AND MATERIAL

Marek Kornat — <i>Anna Maria Cienciala (1929–2014) as a Historian of Diplomacy</i>	3
Piotr Biliński — <i>Władysław Konopczyński in the Politics of the Second Republic</i>	33
Henryk Bartoszewicz — <i>Roman Knoll and His Assessments of the Past and Visions of the Future</i>	65
Przemysław Pazik — <i>A Christian Democrat and the Crisis of Democracy in Europe during the 1930s: the Case of Alcide De Gasperi</i>	89
Halina Parafianowicz — <i>Pearl Harbor in American Memory about World War II</i>	109
Piotr Koryś, Maciej Tymiński — <i>From Socialism to Socialism. Conceptions of Economic Reforms in the People's Republic of Poland after Social Outbursts in 1956 and 1980</i>	125
Kamil Dworaczek — <i>Clandestine Printing in Wrocław upon the Example of the Biggest Publishing Initiatives</i>	141

RESEARCH SURVEY

Anna Ambrochowicz-Gajownik — <i>From the History of the Consular Service of the Second Republic of Poland in France. The Marseilles District 1919–1940</i>	157
Michał Siedziako — <i>Elections to the Sejm of the People's Republic of Poland in 1952–1985</i>	163

CRITICAL ARTICLES REVIEWS

Wśród naszych Autorów m.in.

Dr Anna Ambrochowicz-Gajownik — pracownik Biblioteki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Dr Henryk Bartoszewicz — pracownik naukowy Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie

Dr hab. Włodzimierz Batóg — prof. nadzwyczajny w Instytucie Filologii Obcych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

Dr hab. Piotr Biliński — prof. nadzwyczajny w Instytucie Studiów Międzykulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Dr Kamil Dworaczek — pracownik naukowy Instytutu Pamięci Narodowej Oddział we Wrocławiu

Dr hab. Sebastian Fikus — prof. nadzwyczajny w Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości w Poznaniu

Dr Bartosz Kaliski — adiunkt w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk im. Tadeusza Manteuffla w Warszawie

Prof. zw. dr hab. Marek Kornat — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk im. Tadeusza Manteuffla w Warszawie

Dr Piotr Koryś — adiunkt w Katedrze Historii Gospodarczej Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego

Prof. zw. dr hab. Halina Parafianowicz — w Instytucie Historii i Nauk Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku

Prof. zw. dr hab. Tomasz Schramm — w Instytucie Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu

Dr Michał Siedziako — pracownik naukowy Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Szczecinie

Mgr Michał Studniarek — doktorant w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk im. Tadeusza Manteuffla w Warszawie

Dr hab. Maciej Tymiński — prof. nadzwyczajny w Katedrze Historii Gospodarczej Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać w dwu egzemplarzach oraz w wersji elektronicznej. Wydruk powinien być sporządzony według obowiązujących norm: Times New Roman 12 pkt., interlinia 1,5 wiersza, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony (oraz dokładny adres).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części — arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości do 3000 znaków, w kazu słów kluczowych oraz zestawienia podstawowej bibliografii.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi na **2016 r. — 21 zł** (w tym 5% VAT).

Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest powiększona o rzeczywisty koszt wysyłki.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A:

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 — czynne w dni robocze w godzinach 7.00–17.00.

Koszt połączenia wg taryfy operatora.

Wpłaty w PLN na konto w banku PEKAO S.A. IV O/Warszawa, No. 68 1240 1053 1111 0000 0443 0494 lub w kasie Zespołu.

Dokonując wpłaty za prenumeratę w banku czy też w Urzędzie Poczтовым należy podać: nazwę naszej firmy, nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty, rodzaj wysyłki (p-tą priorytetową czy ekonomiczną) oraz zamawiany tytuł.

Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty, jest dokonanie wpłaty na nasze konto.

Prenumerata opłacana w dewizach przez odbiorcę z zagranicy: przelewem na nasze konto w banku, SWIFT banku: PKOPPLPWXXX

w USD PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 54 1240 1053 1787 0000 0443 0508

w EUR PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 46 1240 1053 1978 0000 0443 0511

po dokonaniu przelewu prosimy o przesłanie kserokopii polecenia przelewu z podaniem adresu i tytułu pod nr faxu (+4822) 532 87 31.

Informujemy, że klienci płacący z zagranicy mogą też dokonać wpłaty na prenumeratę kartami kredytowymi VISA, MASTERCARD i AMERICAN EXPRESS w internecie <http://www.ruch.pol.pl>

Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. r. następnego

do 5 VI — na III kw. r. bieżącego

do 5 III — na II kw. r. bieżącego

do 5 IX — na IV kw. r. bieżącego

Bieżące numery oraz wszystkie dostępne od 1999 r. można również kupić lub zamówić w Wydawnictwie DiG:

01–987 Warszawa, ul. Dankowicka 16c lok. 2

tel./fax (+4822) 839 08 38

e-mail: biuro@dig.pl; <http://www.dig.pl>

Na terenie kraju wpłat można dokonywać także w oddziałach terenowych firmy KOLPORTER S.A., właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Szczegółowe informacje — bezpłatna infolinia 0 801 205 555

lub na stronie internetowej <http://www.kolporter.com.pl>

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

CHZ Ars Polona S.A.

03–933 Warszawa, ul. Obrońców 25, Poland

<http://www.arspolona.com.pl>

tel./fax (+4822) 509 86 09

cena 21,00 zł (w tym 5% VAT)

Nakład 500 egz.

www.rcin.org.pl